

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WARSZAWSKIEGO

WARSZAWA, DNIA 5 MAJA 1931 R.

T R E Ś Ć :

Poz.		Str.
53.	Podziękowanie za życzenia złożone J. Piłsudskiemu	130
54.	Pozdrowienia dzieci angielskich	130
55.	Właściwe korzystanie z ulic i dróg	131
56.	Udział młodzieży w świętach sportowych.	132
57.	Nagrody sportowe.	134
58.	Obchód rocznicy bitwy pod Kaniowem.	135
59.	Udział nauczycielstwa w przeprowadzeniu ankiety rejestracyjnej.	135
60.	Cofnięcie 15% dodatków do uposażeń.	136
61.	Nadsyłanie do P. K. U. wykazów uczniów.	137
62.	Ulgi Taryfowe kolei państw. dla szkół.	140
63.	Ruch służbowy	146
64.	Konkursy	146
65.	Sprawozdanie o stanie szkolnictwa okręgu szkolnego warsz. w pierwszym dziesięcioleciu Niepodległej Polski (dokończenie)	151
66.	Komunikaty	159

53.

**PODZIĘKOWANIE ZA ŻYCZENIA ZŁOŻONE W DNIU IMIENIN
MARSZAŁKOWI PIŁSUDSKIEMU.**

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego
z dnia 22 kwietnia 1931 r. N. O. — 2163/31.

Wobec tego, że liczba powinszowań otrzymanych przez Pana Marszałka Piłsudskiego w roku obecnym z okazji imienin ma charakter masowy, Sekretarjat Osobisty Pana Ministra Spraw Wojskowych nie ma możliwości wystosowania, tak jak to dotychczas było w zwyczaju, osobnych podziękowań do gratulantów.

W związku z powyższem na zasadzie upoważnienia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 8 kwietnia 1931 r. N. I. Prez. 2615/31, czyniąc zadość prośbie wspomnianego Sekretarjatu, wyrażam w imieniu Pana Marszałka gorące podziękowanie wszystkim tym, którzy w intencji uczczenia Solenizanta w jakiegokolwiek formie złożyli Mu życzenia imienninowe, bądź nadesłane do Warszawy, bądź na daleką wyspę Maderę.

Kurator Okręgu Szkolnego
I. Pytlakowski.

54.

**POZDROWIENIE CHŁOPCÓW I DZIEWCZĄT ZE SZKÓŁ ANGIELSKICH
DLA DZIECI WSZYSTKICH KRAJÓW.**

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego
z dnia 22 kwietnia 1931 r. Nr. 2178/31.

Na zasadzie pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 13 kwietnia 1931 roku Nr. I. S. 2370/31 Kuratorjum podaje przekład odezwy dzieci szkolnych angielskich do dzieci całego świata w sprawie obchodu dnia dobrej woli 18 maja 1931 roku; w dniu tym zechcą pp. nauczyciele i nauczycielki odczytać młodzieży odezwę i w pogadance rozwinąć zawarte w niej myśli.

Dzień dobrej woli. Maj 1931.

Pozdrowienie chłopców i dziewcząt ze szkół angielskich dla dzieci wszystkich krajów.

„Po raz trzeci my, chłopcy i dziewczęta angielskie, przesyłamy pozdrowienia dzieciom wszystkich krajów.

Obecne pozdrowienie stanowi już trzecie pasmo w pasmie dobrej woli a każdy rok powinien dodać coś do jego mocy i piękna.

Szczęśliwi jesteśmy, mogąc przesać wam to pozdrowienie, ale 18-ty maja jest tylko raz do roku, my zaś, chłopcy i dziewczęta angielskie, pragniemy, aby pokój światowy mógł rosnąć z każdym

dniem. Stały prąd porozumienia i dobrej woli powinien płynąć wszystkimi dostępnymi drogami, które są dla nas otwarte, roznosząc podobnie jak prąd elektryczny po przewodnikach ciepło i światło.

Zdaje nam się, że prąd ten uruchamia się w miarę tego, jak poznajemy naukę i sztukę, muzykę i literaturę, historję i geografję, odkrycia i wynalazki, handel i komunikację. Wprowadza to nas do każdego kraju pod słońcem, a gdy słuchamy i czytamy o tem wszystkim, co płynie z dobrej woli i przysługi, wzajemne rozumienie i poszanowanie ogarnia cały świat żywym prądem myśli i uczucia”.

Odpowiedź młodzieży szkół polskich zostanie podana przez rozgłośnie warszawską; audycja ta będzie nadana w dniu 18 maja od godziny 16 m. 15 do 17 m. 15.

Naczelnik Wydziału
M. Piątkiewicz.

55.

WŁAŚCIWE KORZYSTANIE Z ULIC I DRÓG PRZEZ MŁODZIEŻ SZKOLNĄ.

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego
z dnia 17 kwietnia 1931 r. Nr. O.2089/31.

W związku ze zbliżającym się okresem wiosennym, którego skutki przejawiają się między innymi w zwiększonej ilości nieszczęśliwych wypadków przejechań szczególnie wśród dzieci i młodzieży, Kuratorjum poleca Panom kierownikom i nauczycielom wszystkich podległych szkół sprawę propagowania akcji systematycznego pouczania młodzieży szkolnej o odpowiednim zachowywaniu się na ulicach ze względu na bezpieczeństwo ruchu.

Należy zwalczać wśród młodzieży:

1. Rozpowszechnione zabawy i gonytwy na ulicach i drogach a specjalnie jezdniach, co szczególnie daje się zauważyć przy gromadnem opuszczaniu gmachów szkolnych;
2. Nieprawidłowe, a tem samem niebezpieczne, przechodzenie jezdni, polegające na przebieganiu jej lub niewłaściwym przechodzeniu, a mianowicie — nie na skrzyżowaniach, lecz na ukos, wskutek czego przechodzień znajduje się niepotrzebnie na jezdni i dłużej jest narażony na niebezpieczeństwo, aniżeli przy przejściu prawidłowem, t. j. prostopadłem;
3. Nieskupianie całej swej uwagi przy wkraczaniu na jezdnię naprzód na lewo, a od środka jezdni na prawo;
4. Brawurowanie przez zbytne zbliżanie się do przejeżdżających pojazdów, względnie nawet umyślne przebieganie przed samymi pojazdami i t. p.

5. Zbędne wychodzenie na jezdnie przy oczekiwaniu na przystankach, rozmyśne wskakiwanie lub wieszanie się tramwajów i pojazdów.

Kuratorjum przypomina również wychowawcom i opiekunom, aby przy grupowym prowadzeniu młodzieży przez ulice miasta, przekraczali jezdnie wyłącznie na skrzyżowaniach prostopadle do chodnika i możliwie czwórkami, a to w celu skrócenia kolumny; prowadzący kolumnę winien nakazać młodzieży patrzeć się naprzód na lewo, a od środka jezdni na prawo, a to dla poglądowego w tym kierunku szkolenia młodzieży.

Dalsze szczegółowe wskazówki prawidłowego zachowywania się na ulicach są zawarte w ulotce, dołączonej do niniejszego numeru Dziennika Urzędowego. Gdyby okazała się potrzeba większej ilości wyżej wspomnianej ulotki, należy w sprawie otrzymania jej zwrócić się bezpośrednio do Komisarjatu Rządu m. st. Warszawy (Dyrekcja Robót Publicznych) ulica Nowowiejska Nr. 45. —

Kurator Okręgu Szkolnego
I. Pytlakowski.

56.

UDZIAŁ MŁODZIEŻY SZKOLNEJ W ŚWIĘTACH WYCHOWANIA FIZYCZNEGO I PRZYSPSOBIENIA WOJSKOWEGO.

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego
z dnia 22 kwietnia 1931 r. Nr. 0-1932/31.

Nawiązując do rozporządzenia Ministerstwa WR. i OP. z dnia 1 czerwca 1929 r. N. I. WF. 3484/29 (Dz. Urz. M. WR. i OP. Nr. 6 poz. 87), Kuratorjum poleca stosować się do następujących wytycznych przy organizowaniu szkolnych świąt wychowania fizycznego oraz dopuszczaniu młodzieży szkolnej do ogólnych świąt wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego.

I. Program.

Część programu, w której bierze udział młodzież szkolna, winna być opracowana przez nauczycieli i szkoła ma prawo nie zgodzić się na ułożony przez inne czynniki program, o ile został opracowany niezgodnie z wyznaczeniem na wstępie rozporządzeniem Ministerstwa WR. i OP.

W szczególności należy jak najściślej przestrzegać, aby młodzież nie brała udziału w zawodach jednostkowych. Uznana za najlepszą z punktu widzenia wychowawczego forma współzawodnictwa drużynowego winna być wyłącznie stosowana dla zawodów młodzieży.

Część szkolna ogólnego święta w. f. i p. w. winna zawierać: a) defiladę młodzieży szkolnej, b) zbiorowe lekcje gimnastyczne męskie i żeńskie o wzorcu skróconym około 20-minutowym, c) pokazy gier takich, jak siatkówka,

koszykówka, jordanka, szczypiorniak, palant i t. p., prowadzonych według przepisów, wydanych przez M. WR. i OP. a ogłoszonych w Dzienniku Urzędowym Min. W. R. i O. P. Nr. 9/30 poz. 148, d) tam, gdzie to jest możliwe pokazy pływania, o ile możliwości zbiorowo, lecz zupełnie bez współzawodnictwa, e) tańce narodowe.

II. Udział młodzieży w święcie w. f. i p. w.

Tam, gdzie szkoła organizuje swe święto w. f., dobór młodzieży należy wyłącznie do dyrekcji. W wielu jednak okręgach wojskowych są organizowane święta okręgowe i dobór młodzieży jest dokonywany drogą zawodów eliminacyjnych. O ile są to zawody, organizowane na zasadach współzawodnictwa drużynowego, dykcja może się zgodzić na dobór młodzieży drogą eliminacji, przyczem jednak należy przestrzegać następujących zasad:

- młodzież mająca wziąć udział w eliminacjach winna być bardzo dokładnie zbadana przez lekarza szkolnego, który wspólnie z dyrektorem (przełożoną) zakładu ponosi całkowitą odpowiedzialność za konsekwencje, mogące wyniknąć z dopuszczenia do zawodów młodzieży niedostatecznie rozwiniętej fizycznie, niezaprawionej do wielkich wysiłków lub chorej,
- jeżeli ogólne święto w. f. i p. w. jest organizowane poza siedzibą danej szkoły, dykcja może młodzieży zezwolić na wyjazd pod warunkiem, że z młodzieżą wyjedzie i będzie obecny przez cały czas zawodów jeden z wychowawców szkoły;
- do eliminacji należy dopuszczać tylko tę młodzież, która wykazuje zadowalające postępy w nauce, jak i w zachowaniu.

Ponad ambicję zajęcia lepszego miejsca w eliminacji postawić należy cele wychowawcze.

Zaszczyt obrony barw szkolnych może przypaść w udziale tylko temu, kto wszystkie swe obowiązki szkolne wypełnia bez zarzutu.

III. Państwowa Odznaka Sportowa.

Nawiązując do okólnika z dnia 30 marca 1931 r. Nr. 56 w sprawie „Państwowej Odznaki Sportowej”, Kuratorjum zwraca uwagę, że podane tam zawody są idealnie pojętą formą współzawodnictwa, umożliwiającą każdemu uczniowi wykazanie we własnej klasie pewnego minimum usprawnienia i z tego powodu winny znaleźć jak najszersze zastosowanie.

Ilość zdobytych przez uczniów odznak sportowych może być podstawą do rozwinięcia współzawodnictwa między klasami, szkołami a nawet okrę-

gami; tak pojęte współzawodnictwo, jak go określają regulaminy Państwowej Odznaki Sportowej, może i powinno stać się ważnym czynnikiem wychowawczym w ręku nauczyciela ćwiczeń cielesnych.

Z tego powodu uroczyste wręczenie pierwszych odznak sportowych winno być włączone do programów tegorocznych świąt w. f. i p. w.

Kuratorjum oczekuje przy sprawozdaniach rocznych szczegółowych sprawozdań z organizacji tegorocznych świąt w. f. i p. w.

Kurator Okręgu Szkolnego
I. Pytlakowski.

57.

NAGRODY SPORTOWE.

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego
z dnia 19 kwietnia 1931 r. Nr. O.1756/31.

W myśl pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 2 marca r. b. Nr. I. WF—1471/31 Kuratorjum podaje niżej ustalone przez Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego zasadnicze postanowienia o fundowaniu i rozdawaniu nagród sportowych w celu przestrzegania tych zasad przy ewentualnem ustanawianiu nagród dla młodzieży szkolnej.

Nagrody sportowe winny spełniać rolę wychowawczą i być zachętą do dalszej pracy. A więc nie wielka wartość materialna, lecz trud wysiłku i trudność uzyskania winny stanowić istotną wartość nagrody. Im nagród mniej, tem są one cenniejsze. Nagrody zespołowe i za wieloboje przedstawiają większą wartość wychowawczą od innych; młodzież przeważnie tylko takimi nagradzać należy.

Wybitne przymioty ducha zawodnika zasługują — w obecnym zwłaszcza stadium rozwoju sportu polskiego — na nagrodzenie przede wszystkim i nie mniej od sprawności fizycznej i technicznej.

Nagrodami sportowymi są wyłącznie dyplomy, żetony i nagrody honorowe. Nagrody honorowe przywiązane są wyłącznie do pierwszych miejsc, lub wybitnych wyników, a stanowić je winny przedmioty o wysokiej wartości artystycznej takie, jak plakiety, puchary, rzeźby, książki, wydawnictwa oraz sprzęt sportowy. Nagrody, wykonane według wzorów zatwierdzonych przez komisję rzeczoznawców przy P. U. W. F., są zaopatrzone w znak „PUWF/r”.

Nagrody mogą być indywidualne i zespołowe, jednorazowe i przechodnie. Pierwszeństwo oddać należy zespołowym nagrodom przechodnim, które winny mieć dokładnie opracowany regulamin.

Wręczenie nagród winno się odbywać możliwie uroczystie, np. przy okazji uroczystości szkolnych.

Przechowywanie nagród, zwłaszcza zespołowych, należy do Dyrekcji i zakładu. Bardzo wskazane jest prowadzenie wykazu wszystkich nagród, zdobywanych przez młodzież danego zakładu, gdyż wykaz taki stanowić będzie w połączeniu ze zbiorami fotograficznymi historję wysiłków i trudów młodzieży o zdrowie i tężyznę fizyczną.

Kurator Okręgu Szkolnego
I. Pytlakowski.

58.

OBCHÓD ROCZNICY BITWY POD KANIOWEM.

Okólnik Kuratorjum z dnia 24 kwietnia 1931 r. Nr. O.2202/31.

Zarząd Główny Związku Kaniowczyków i Zeligowczyków organizuje w dniach 10 i 11 maja 1931 r. t. j. w rocznicę bitwy pod Kaniowem, doroczny walny Zjazd Kaniowczyków, Zeligowczyków i uczestników b. 2-iej Karpackiej Brygady.

W związku z tem Kuratorjum na zasadzie pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 8 kwietnia 1931 r. Nr. I-Prez 2612/31 zezwala na udzielenie urlopów na te dni funkcjonariuszom państwowym, należącym do Związku i życzącym sobie wziąć udział w powyższych uroczystościach.

Kurator Okręgu Szkolnego
I. Pytlakowski.

59.

UDZIAŁ NAUCZYCIELSTWA W PRZEPROWADZENIU ANKIETY REJESTRACYJNEJ LUDNOŚCI.

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego
z dnia 15 kwietnia 1931 r. Nr. O-2066/31.

W wykonaniu postanowień § 53 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 października 1930 r. o meldunkach i księgach ludności (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 853) poszczególne urzędy wojewódzkie zarządziły przeprowadzenie w najbliższym terminie ankiety rejestracyjnej ludności, która obejmuje wszystkie osoby zamieszkałe w dniu 1 stycznia 1931 r. w poszczególnych miejscowościach i będzie stanowiła podstawę do założenia rejestrów mieszkańców i innych ksiąg ludności, ustanowionych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 309).

W myśl postanowień art. 1 powołanego wyżej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej obowiązek przeprowadzenia ankiety ciąży na zarządach gmin miejskich i wiejskich, jednakże z uwagi na zakres i rozmiar rejestracji, której według przybliżonych obliczeń podlega przeszło 90% zaludnienia poszczególnych gmin, na krótki termin jej przeprowadzenia oraz niemożności zaangażowania do niej odpowiednio licznego personelu płatnego jest rzeczą ze wszech miar pożądaną wciągnięcie do akcji rejestracyjnej oświeconych sfer społeczeństwa, a przede wszystkim ogółu nauczycielstwa, którego udział wskutek dokładnej znajomości miejscowych ludzi i stosunków oraz stałego i bliskiego kontaktu z nimi przyczyni się niewątpliwie w dużym stopniu do należytego i sprawnego jej dokonania.

Dlatego zwracam się do nauczycielstwa wogóle, a w szczególności do nauczycielstwa publicznych szkół powszechnych z apelem, aby zainteresowało się omawianą sprawą i przyszło z czynną pomocą zarządom gmin przez bezpośredni udział w rejestracji tudzież intensywną propagandę tej pracy wśród miejscowej ludności.

Potrzebnych wskazówek i wyjaśnień będą udzielały starostwa powiatowe i urzędy gminne (magistraty).

Kurator Okręgu Szkolnego
I. Pytlakowski.

60.

**W SPRAWIE COFNIĘCIA 15% DODATKÓW MIESIĘCZNYCH DO UPOSAŻENIA
ORAZ W SPRAWIE NORM DODATKU MIESZKANIOWEGO.**

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego
z dnia 24 kwietnia 1931 r. Nr. OR. 2167/31.

Na podstawie okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 16 kwietnia 1931 r. Nr. I. R. 4270/31 Kuratorjum podaje do wiadomości, co następuje:

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia r. b. w sprawie cofnięcia dodatków, przewidzianych w ustawie skarbowej z dnia 21 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 232) Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządziło wstrzymanie z dniem 1 maja r. b. wypłaty 15% dodatku do uposażeń funkcjonariuszów etatowych i wynagrodzeń pracowników kontraktowych.

W myśl powyższego Kuratorjum wstrzymało wypłatę 15% dodatku wszystkim tym funkcjonariuszom etatowym i pracownikom kontraktowym, którzy ten dodatek pobierali jako składową część uposażenia lub wynagrodzenia.

W stosunku do pracowników kontraktowych, którzy dotychczas 15% dodatku nie pobierali, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia r. b. poleciło również zastosować z dniem 1 maja r. b. obniżenie o 15% wynagrodzenia. W tej sprawie, jeżeli zajdzie potrzeba, Kuratorjum zwróci się w konkretnych wypadkach do władz i zakładów szkolnych osobnymi pismami.

Zacytowanym na wstępie okólnikiem Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządziło zaliczkową wypłatę dodatku mieszkaniowego w okresie budżetowym 1931/32 według norm dotychczasowych (patrz okólnik Kuratorjum z dnia 15 stycznia 1929 r. Nr. 23).

Kurator Okręgu Szkolnego
I. Pytlakowski.

61.

**NADSYŁANIE DO P. K. U. WYKAZÓW IMIENNYCH UCZNIÓW MAJĄCYCH ...
WARUNKI DO SKRÓCONEJ SŁUŻBY WOJSKOWEJ.
Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego
z dnia 24 kwietnia 1931 r. Nr. 0.2183/31.**

Kuratorjum zwraca uwagę na te postanowienia rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 16 marca 1930 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 31 ex 30 poz. 270), które tyczą się obowiązku corocznego przesyłania przez Dyrekcje szkół i Inspektorów Szkolnych do właściwych Powiatowych Komend Uzuppełnień wykazów uczniów i b. uczniów, mających warunki do skróconej służby wojskowej:

„§ 223. Zakłady naukowe, których ukończenie, tudzież egzaminy, których złożenie uprawnia do skróconej czynnej służby wojskowej, jak również szkoły zawodowe typu wyższego, których słuchaczom przysługuje prawo do takiej służby po ukończeniu czterech półroczy szkoły, są wyszczególnione w rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych z dnia 15 kwietnia 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 331).

§ 224. Powołanie do skróconej czynnej służby wojskowej poborowych (ochotników), którzy ukończyli co najmniej 6 klas jednej ze szkół, wymienionych w powołanym wyżej rozporządzeniu względnie, którzy zdali egzamin specjalny, odpowiadający ukończeniu co najmniej 6 klas państwowej szkoły średniej ogólnokształcącej, pozostawione jest swobodnemu uznaniu Ministra Spraw Wojskowych, który zarządza je zależnie od potrzeb wojska.

§ 225. Dyrekcje zakładów naukowych, wymienionych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych z dnia 15 kwietnia 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 331), obowiązane są corocznie przesłać do właściwych powiatowych komend uzupełnień następujące wykazy uczniów i byłych uczniów:

a) szkoły średnie ogólnokształcące i zakłady kształcenia kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych, państwowe i prywatne, mające prawa szkół państwowych: 1) w terminie do dnia 1 kwietnia — wykaz byłych uczniów kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy w danym zakładzie naukowym uzyskali świadectwa dojrzałości względnie którzy opuścili szkołę po ukończeniu 6 lub 7 względnie 8 klasy, nie uzyskując świadectwa dojrzałości; 2) najpóźniej w jeden dzień po zakończeniu w danej szkole egzaminów maturalnych, wykaz uczniów kończących w bieżącym roku kalendarzowym 21 lat, którzy w tymże roku uzyskali w danym zakładzie naukowym świadectwo dojrzałości oraz tych, którzy przeszli do 7 lub 8 klasy, nie opuszczając szkoły;

b) państwowe szkoły zawodowe typu wyższego: 1) w terminie do 1 kwietnia wykaz byłych słuchaczy, kończących w bieżącym roku kalendarzowym 21 lat, którzy ukończyli 4 półrocza szkoły; 2) najdalej w jeden dzień po zakończeniu roku szkolnego wykaz słuchaczy w wieku lat 21, którzy w bieżącym roku szkolnym ukończyli 4 półrocza szkoły;

c) inne szkoły zawodowe: 1) w terminie do dnia 1 kwietnia — wykaz byłych uczniów, kończących w bieżącym roku kalendarzowym 21 lat, którzy uzyskali w danej szkole obowiązujące świadectwo końcowe; 2) najdalej w jeden dzień po zakończeniu egzaminów końcowych — wykaz uczniów kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy w tymże roku uzyskali obowiązujące świadectwa końcowe;

d) państwowe szkoły średnie ogólnokształcące i zakłady kształcenia kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych, w których odbywają się egzaminy dojrzałości (egzaminy dyplomowe na nauczycieli szkół powszechnych) dla eksternów 1) najdalej do dnia 1 kwietnia, — wykaz byłych eksternów, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy uzyskali w latach ubiegłych w danej szkole świadectwa dojrzałości (świadectwa dyplomowe na nauczycieli szkół powszechnych); 2) najdalej w jeden dzień po zakończeniu egzaminów dojrzałości (egzaminów dyplomowych na nauczycieli szkół powszechnych) — wykaz tych eksternów, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy uzyskali w tym roku świadectwa dojrzałości (świadectwa dyplomowe na nauczycieli szkół powszechnych);

e) prywatne nie mające praw szkół państwowych szkoły średnie ogólnokształcące i zakłady kształcenia kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych, których uczniowie składają egzamin dojrzałości (egzamin dyplomowy na nauczycieli szkół powszechnych) przed państwową komisją egzaminacyjną: 1) najdalej do dnia 1 kwietnia wykaz byłych eksternów kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy uzyskali w latach ubiegłych w danej szkole świadectwa dojrzałości (świadectwa dyplomowe na nauczycieli

szkół powszechnych); 2) najdalej w jeden dzień po zakończeniu egzaminów dojrzałości (egzaminów dyplomowych na nauczycieli szkół powszechnych) wykaz tych eksternów, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy uzyskali w tym roku świadectwa dojrzałości (świadectwa dyplomowe na nauczycieli szkół powszechnych);

f) Inspektoraty Szkolne w siedzibie Komisji egzaminacyjnej dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych: 1) najdalej do dnia 1 kwietnia wykaz tych nauczycieli, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy złożyli w latach ubiegłych obowiązujące egzaminy; 2) najdalej w jeden dzień po zakończeniu egzaminów — wykaz tych nauczycieli, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy złożyli w tymże roku wymagane egzaminy.

§ 226. Wykazy wymienione w § 225 powinny być sporządzone według wzoru Nr. 18 na podstawie posiadanej przez zakłady naukowe (inspektorów szkolnych) ewidencji personalnej uczniów (słuchaczy, eksternów, nauczycieli) i b. uczniów (b. słuchaczy, eksternów, nauczycieli). Wykazy powinny być przesłane do powiatowych komend uzupełnień właściwych dla powiatu, na którego obszarze znajduje się ostatnie stałe miejsce zamieszkania rodziców danego ucznia (słuchacza, eksterna, nauczyciela), wykazane w aktach szkolnych. W wypadku wyszczególnionym w § 225 pkt. f. inspektor szkolny, przesyłając wykaz według wzoru Nr. 18, podpisuje go w rubryce „podpis dyrektora” i opatruje pieczęcią Inspektoratu.

§ 227. Na podstawie danych o rodzaju wykształcenia, zawartych w wykazach szkół, powiatowi komendanci uzupełnień przystąpią niezwłocznie do uzupełnienia wpisów w rubryce „wykształcenie” głównych ksiąg ewidencyjnych.

§ 228. Jeżeli poborowy (ochotnik) nie jest objęty wykazami, nadesłanymi przez zakłady naukowe do powiatowej komendy uzupełnień, jednak udowodni przed komisją poborową lub w powiatowej komendzie uzupełnień świadectwami szkolnymi, nie budzącymi żadnych wątpliwości, że posiada wykształcenie, uprawiające do skróconej czynnej służby wojskowej, należy to wykształcenie przyjąć za ostatecznie stwierdzone.”

Naczelnik Wydziału
M. Piątkiewicz.

Wzór Nr. 18

Nazwa zakładu naukowego

..... dnia 193 r.....

k. dz.

W y k a z

uczniów i b. uczniów urodzonych w r..... którzy uzyskali świadectwa dojrzałości (końcowe) względnie ukończyli 6, 7 i 8 klasę zakładu naukowego bez uzyskania tych świadectw.

L. p.	Imię i nazwisko	Imiona rodziców	Miejsce i data urodzenia	Miejsce stałego zamieszkania	Zakres uzyskanego wykształcenia	Uwagi

(Pieczęć urzędowa szkoły)

(Podpis dyrektora)
(kierownika zakładu naukowego)

Do Powiatowego Komendanta Uzpełnień

w.....

(Format papieru 210 × 297 mm)

62.

ULGI TARYFOWE KOLEI PAŃSTWOWYCH DLA SZKOŁ.

Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego

z dnia 19 kwietnia 1931 r. Nr. O.1946/31.

Na zasadzie pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 marca 1931 r. Nr. I. Prez. 2044/31 Kuratorjum zawiadamia, że w „Taryfie Osobowej, Bagażowej i Eksportowej Polskich Kolei Państwowych. Część II”, wydanej przez Ministerstwo Komunikacji, a obowiązującej od dnia 1 kwietnia 1931 r., wprowadzone zostały pewne zmiany dotyczące ulg taryfowych dla szkół. Ulgi te są następujące:

I. Szkolne przejazdy pojedyncze.

1. Wychowawcy wszelkich zakładów naukowych państwowych oraz prywatnych, którym przyznane są prawa zakładów naukowych państwowych, korzystają w wagonach klasy II i III z ulg następujących;

a) przy przejazdach jednorazowych tam i zpowrotem pociągami osobowymi i pośpiesznymi: na wakacje świąteczne, wyszczególnione w punkcie 2, na wakacje letnie oraz do zakładów leczniczych, sanatorjów, stacyj klimatycznych bez względu na porę roku, na leczenie

dłuższe w myśl polecenia lekarza szkolnego — płacą połowę ceny normalnej;

b) przy przejazdach na naukę pociągami osobowymi na odległość nie dalszą niż 150 km. między stacją, w której pobliżu znajduje się zakład naukowy, a tą, w której pobliżu uczeń zamieszkuje, płacą za odcinkowe miesięczne bilety uczniowskie ¼ ceny normalnych biletów miesięcznych odcinkowych.

W razie przejazdu ulgowego wychowawców zakładów naukowych dla ociemniałych i głuchoniemych z ulgi pod literą a) korzystać może również osoba ich dozorująca, wymieniona w zaświadczeniu szkolnym.

Przejazd za ulgowym biletem miesięcznym w pociągu pośpiesznym jest dozwolony za uiszczeniem połowy normalnej ceny biletu dodatkowego na pociąg pośpieszny odnośnej klasy na przejazd jednorazowy.

2. Do wakacyj świątecznych zalicza się okresy następujących świąt wyznań chrześcijańskich według nowego względnie starego stylu: Bożego Narodzenia, Wielkiejnocy i Zielonych Świątek. Możliwość korzystania z ulg taryfowych w okresie świąt wyznania prawosławnego i mojżeszowego, jeżeli te święta nie przypadają jednocześnie ze świętami wyznania rzymsko-katolickiego, została wyjaśniona okólnikiem Kuratorjum z dnia 17 maja 1929 r. Nr. 187.

Ogółem młodzież szkolna wszelkich wyznań z powodu wakacyj świątecznych ma prawo do przejazdów ulgowych nie więcej, niż trzykrotnie w ciągu roku kalendarzowego.

3. Przejazdy ulgowe z powodu wakacyj świątecznych i letnich oraz do zakładów leczniczych mogą się odbywać w drodze pierwotnej — tylko od stacji, przy której znajduje się dany zakład naukowy, do dowolnej stacji, a w drodze powrotnej — od stacji dowolnej do stacji pierwotnego wyjazdu. Nazwy stacji powinny być ściśle wymienione w zaświadczeniu.

4. Ulgi wyszczególnione w punkcie 3 przysługują nie tylko bezpośrednio po rozpoczęciu względnie zakończeniu wakacyj letnich lub świątecznych lecz także w ciągu tych wakacyj.

5. Do uzyskania ulg wyszczególnionych w punkcie 1) pod literą „a” wymagane jest na przejazd jednorazowy tam i zpowrotem zaświadczenie bezpośredniej władzy szkolnej, według niżej podanego wzoru Nr. 1, przyczem w razie korzystania z ulgi przejazdu do zakładów leczniczych zaświadczenie to winno zawierać na stronie odwrotnej poświadczenie lekarza szkolnego o konieczności wyjazdu ucznia na leczenie dłuższe z wymienieniem zakładu leczniczego lub miejscowości klimatycznej, do których uczeń się udaje, stwierdzone podpisem lekarza i pieczęcią zakładu naukowego.

Do uzyskania ulgi, wyszczególnionej w punkcie 1) pod literą „b”, wymagane jest zaświadczenie szkolne na druku nakładu urzędowego, który nabyma się w kasie biletowej. Do zaświadczenia takiego winna być dołączona fotografia, odbita na papierze zdatnym do naklejenia, zaopatrzona w pieczęć szkoły i podpisana przez osobę, na którą bilet ma opiewać. Zaświadczenie to może być wystawione na półroczce szkolne i przedłużone na następne półroczce tegoż roku szkolnego.

6. Zaświadczenie szkolne winno się okazywać przy kontroli biletu równocześnie z biletem oraz legitymacją (matrykułą) szkolną z fotografią.

7. Zaświadczenie wypełnione nienależycie, z przekreśleniami, poprawkami, dopiskami i t. p. będą uznane za nieważne i odbierane właścicielowi.

8. Wszelkie nadużycia z zaświadczeniami pociągac będą za sobą utratę ulgi na dany przejazd lub miesiąc. Prócz tego władze kolejowe mają prawo do dalszych kroków w myśl postanowień Regulaminu Przewozu Osób.

9. Przytoczone wyżej ulgi mogą być również przyznane na podstawie zaświadczeń przełożonych władz szkolnych nauczycielom i nauczycielkom szkół powszechnych przy przejazdach w celu uczęszczania na wakacyjne kursy uzupełniające.

II. Zbiorowe wycieczki szkolne i przejazdy na kolonie.

1. Wychowanców wszelkich zakładów naukowych państwowych lub prywatnych, którym przyznane są prawa zakładów naukowych państwowych, jak również towarzyszący im personel nauczycielski, przewozi się przy zbiorowych pod nadzorem nauczycielskim urządzanych wycieczkach conajmniej 10 osób, bez względu na odległość w wagonach klasy III-iej pociągów osobowych za połowę normalnej opłaty taryfowej.

2. Dla uczniów w wieku poniżej lat 10 wydawane są bilety za opłatą $\frac{1}{4}$ taryfy normalnej (75% zniżki) z zaokrągleniem cen biletów ulgowych klasy III do najbliższej liczby wzwyż podzielnej przez 10. W klasie II ceny biletów są $1\frac{1}{2}$ raza wyższe niż w klasie III.

3. Przy wycieczkach uczniów szkół powszechnych lub średnich na każdym 10 płaących uczniów jednego niezamożnego ucznia przewozi się bezpłatnie.

4. Na każdym 10-ciu wychowanców można przewozić za opłatą ulgową najwyżej jedną osobę z personelu nauczycielskiego w charakterze nadzorczym.

5. Właściwa władza szkolna winna przynajmniej na 24 godzin przed wyjazdem zwrócić się pisemnem zgłoszeniem według niżej podanego wzoru Nr. 2 do stacji wyjazdu o zamierzonej wycieczce. Zgłoszenie takie może być uwzględnione nawet na godzinę przed odejściem pociągu, o ile przytem nie zajdzie potrzeba dostawienia oddzielnych wagonów.

6. Zgłoszenie stempluje Kasa biletowa i zwraca kierownikowi wycieczki, który powinien je okazywać przy kontroli biletów, po ukończeniu zaś podróży oddać łącznie z biletami.

7. Zgłoszenie winno być dokładnie wypełnione; zgłoszenie wypełnione nienależycie, z poprawkami, dopiskami i t. p. będzie uznane za nieważne.

8. Przejazd ulgowy za połowę normalnej opłaty taryfowej w wagonach III klasy może być również przyznany przy zbiorowych przejazdach grup, złożonych conajmniej z 10 osób:

- a) uczniów szkół, nie mających praw zakładów naukowych państwowych, za poparciem przełożonej władzy państwowej;
- b) wychowancom ochronek, burs i t. p. instytucyj o charakterze zakładów wychowawczych,
- c) dzieciom wysyłanym na kolonie wraz z bagażem, przyczem 10 kg. bagażu na osobę przewozi się za połowę opłaty taryfowej: ponadto odnośna Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych może zezwolić na przewóz jako bagaż za normalną opłatą resztę rzeczy i artykułów spożywczych, niezbędnych dla kolonji,
- d) związkom harcerskim przy wycieczkach wychowawczych lub w celach sportowych,
- e) nauczycielom i nauczycielkom szkół powszechnych na podstawie zaświadczeń przełożonych władz szkolnych.

Uczniowie lub harcerze, względnie dzieci wysyłane na kolonie, w wieku poniżej lat 10 opłacają czwartą część normalnej opłaty taryfowej. Na każdym 10 płaących jednego niezamożnego przewozi się bezpłatnie.

Na każdym 10 uczniów lub dzieci można przewozić za opłatą ulgową najwyżej jedną osobę w charakterze nadzorczym.

W przytoczonych powyżej wypadkach musi być uprzednio wyjednanie od Dyrekcji Okręgowych Kolei Państw., w której obrębie leży stacja wyjazdu, zezwolenie na zastosowanie ulgi na podstawie podania z dołączeniem statutu związku, stowarzyszenia, instytucji i t. p. urządzającej wycieczkę. O udzieleniu ulgi D. O. K. P. zawiadamia petenta na druku, stanowiącym równocześnie zaświadczenie na prawo otrzymania biletów ulgowych.

Z zaświadczeniem powyższem należy przynajmniej na 24 godziny przed wyjazdem zgłosić się na stacji wyjazdu celem ustalenia dnia i pociągu wyjazdu.

Zgłoszenie to może być uwzględnione nawet na godzinę przed odejściem wyznaczonego do wyjazdu pociągu, o ile przytem nie zajdzie potrzeba dostawienia oddzielnych wagonów lub zwiększenia siły pociągowej.

9. Przy wycieczkach, wymienionych w punkcie 1 i w punkcie 8, przejście do klasy wyższej i do pociągu droższego nawet za dopłatą nie jest dozwolone.

D. O. K. P. mogą jednak zależnie od warunków ruchowo-technicznych zezwolić na przejazd ulgowy w klasie II, jak również w pociągach pośpiesznych za opłatą połowy taryfy normalnej.

Jeżeli zainteresowani pragną się zapoznać dokładnie ze wszystkimi szczegółami, dotyczącymi przejazdów kolejami państwowymi, winni zaopatrzyć się w wymienioną na wstępie taryfę, którą w cenie 3 zł. można nabyć w Ministerstwie Komunikacji w Warszawie (Nowy Świat 14 Administracja Dziennika Taryf) albo w Dyrekcjach Okręgowych Kolei Państwowych.

Naczelnik Wydziału
M. Piątkiewicz.

Wzór Nr. 1.

(Nazwa zakładu naukowego)

Zaświadczenie szkolne Nr.

do uzyskania 50% zniżki kolejowej w klasie II i III pociągu osobowego lub pośpiesznego (TOBE cz. II dział I, rozdz. D-1).

uczeń kl.

(Imię i nazwisko)

państwowe

prywatn..... z prawami państwowych zakładów naukowych

W

(Nazwa zakładu naukowego)

(nazwa miejscowości)

ma prawo do nabycia za połowę ceny normalnej biletów klasy II lub III na przejazd z powodu wakacji letnich (świętecznych) kolejami państwowymi w pociągu osobowym lub pośpiesznym z

(nazwa stacji wyjazdu pierwotnego)

do

(nazwa i stacji przeznaczenia)

i zpowrotem

z

(nazwa stacji wyjazdu powrotnego)

do

(nazwa stacji przeznaczenia)

Zaświadczenie ważne do dnia

dnia

(Nazwa miejscowości wydania)

podpis posiadacza zaświadczenia

(pieczęć zakładu naukowego)

Podpis Kierownika Zakładu naukowego

Na podróż „tam“ wydano bilet

Nr..... kl.....

do st.....

(datownik)

.....
podpis kasjera

Na podróż powrotną wydano bilet

Nr..... kl.....

do st.....

(datownik)

.....
podpis kasjera

Wzór Nr. 2

Nazwa zakładu naukowego

W.....

Zgłoszenie wycieczki szkolnej.
Do Urzędu stacyjnego

W.....

(nazwa zakładu naukowego)

..... urządzając wycieczkę szkolną pod kierownictwem p.....

(imię i nazwisko)

prosi o wydanie na zasadzie taryfy osobowej i bagażowej (cz. II, dział I rozdz. D-II, pkt. 1-7) biletów klasy..... na pociągi..... za opłatą:

1) 1/2 taryfy normalnej (50% zniżki) dla..... nauczycieli (lek).....
(uczniów(ic) powyżej 10 lat. (ilość)

2) 1/4 taryfy normalnej (75% zniżki) dla..... uczniów(nic) poniżej lat 10.

3) bezpłatnie dla..... uczniów(nic) niezamoznych na przejazd jednorazowy P. K. P. w następujących relacjach:

Nr.	od stacji:	do stacji	pociągiem Nr*)	dnia*)	o godzinie*)
1					
2					
3					
4					
5					

pieczęć zakładu naukowego

dnia..... 19.....

**)

(podpis kierownika zakładu naukowego)

U w a g a. Po zakończeniu podróży zgłoszenie należy oddać wraz z biletami na przejazd.

*) Rubryki te mogą być niewypełnione, jeżeli nie zachodzi potrzeba rezerwowania miejsc w pociągu.

**) Przy wycieczkach szkół powszechnych zgłoszenie winno być nadto potwierdzone pieczęcią urzędową właściwego inspektora szkolnego.

63.

RUCH SŁUŻBOWY.

Inspektoraty Szkolne.

Czesławowi Drabarkowi, kierownikowi szkoły powszechnej Nr. 51 w Warszawie, powierzył Kurator Okręgu Szkolnego Warszawskiego pełnienie czynności zastępcy inspektora szkolnego m. st. Warszawy na podstawie art. 64 ustawy z 1. VII. 1926 r. (I-7082/31).

Państwowe gimnazja.

Edward Hoszowski, dyrektor gimnazjum państwowego im. Tadeusza Kościuszki w Łucku, przeniesiony z dniem 15 lutego 1931 r. na równorzędne stanowisko do gimnazjum państwowego im. Adama Mickiewicza w Warszawie (dekretem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 17. II. 31 Nr. II. 3189/31).

Mieczysław Gąszczyński, mianowany z dniem 16 stycznia 1931 r. na stanowisko tymczasowego nauczyciela gimnazjum państwowego im. Marji Konopnickiej we Włocławku (pismem Kuratorjum z dnia 9. II. 31 Nr. II. 921/31),

Michał Szuń, mianowany z dniem 1 lutego 1931 r. na stanowisko tymczasowego nauczyciela gimnazjum państwowego im. Adama Mickiewicza w Grodnie (pismem Kuratorjum z dnia 9. II. 31 Nr. II. 1128/31),

Teodor Leonard Młynarski, mianowany z dniem 16 lutego 1931 r. na stanowisko tymczasowego nauczyciela gimnazjum państwowego im. Karola Brzostowskiego w Suwałkach (pismem Kuratorjum z dn. 13. II. 31 r. Nr. II. 1479/31),

Władysław Kolendo, nauczyciel gimnazjum państwowego im. Zygmunta Augusta w Białymstoku, pełniący obowiązki wizytatora szkół w Kuratorjum Wileńskim, z dniem 1 lutego 1931 przeniesiony na stanowisko nauczyciela gimnazjum państwowego im. Romualda Traugutta w Brześciu nad Bugiem (pismem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 4. II. 31 Nr. II. 1544/31),

Franciszek Forys, nauczyciel gimnazjum państwowego im. Juliusza Słowackiego w Warszawie z dniem 1 lutego 1931 r. przeniesiony na własną prośbę na równorzędne stanowisko do gimnazjum państwowego im. Adama Mickiewicza w Warszawie (pismem Kuratorjum z dnia 3. II. 31 r. Nr. II. 1130/31),

Jadwiga Szemplińska, nauczycielka gimnazjum państwowego im. Juliusza Słowackiego w Warszawie, pełniąca czynności administracyjne w Ministerstwie W. R. i O. P., zwolniona z dniem 15 stycznia 1931 r. (pismem Kuratorjum z dnia 13. II. 31 Nr. II. 1122/31) z powodu mianowania prowizorycznym urzędnikiem w IX st. st. w Ministerstwie W. R. i O. P. z dniem 16 stycznia 1931 r. (pismem Ministerstwa z dn. 21. I. 31 r. Nr. I. Prez. 547/31).

64.

KONKURSY.

Stanowiska kierowników w szkołach powszechnych.

Rada Szkolna Powiatowa w Lipnie ogłasza niniejszem konkurs na wakujące stanowiska nauczycielskie w publicznych szkołach powszechnych powiatu lipnowskiego, a mianowicie na stanowiska kierowników:

- 1) 7-kl. szkoły powszechnej w Bobrownikach gm. Bobrowniki (3 pok. z kuchnią i 2 m. ziemi)
- 2) 7-kl. szkoły powszechnej w Kikole, gm. Kikół (2 pok. z kuch., ziemi niema)
- 3) 7-kl. szkoły powszechnej w Fabjankach, gm. Szpetal (2 pok. z kuch. i 2½ m. ziemi)

- 4) 6-kl. szkoły powszechnej w Ossówce, gm. Ossówka (2 pok. z kuch., ziemi niema)
- 5) 6-kl. szkoły powszechnej w Wichowie, gm. Szpetal (2 pok. z kuch. 7 m. ziemi)
- 6) 6-kl. szkoły powszechnej w Tłuchowie, gm. Tłuchowo (2 pok. z kuch. 5 m. ziemi)
- 7) 5-kl. szkoły powszechnej w Działyniu, gm. Mazowsze (2 pok. z kuch. 6 m. ziemi)
- 8) 4-kl. szkoły powszechnej w Wielgim, gm. Czarne (2 pok. z kuch. ziemi niema)
- 9) 4-kl. szkoły powszechnej w Ligowie, gm. Ligowo (3 pok. z kuch. 3 m. ziemi)
- 10) 3-kl. szkoły powszechnej w Cieluchowie, gm. Kikół (1 pok. z kuch. 2 ha 24 ar ziemi)
- 11) 3-kl. szkoły powszechnej w Ostrowitem, gm. Kłokock (pokój z kuch. ziemi niema)
- 12) 3-kl. szkoły powszechnej w Ciechocinie, gm. Nowogród (pokój z kuchnią, ziemi niema)
- 13) 3-kl. szkoły powszechnej w Miliszewach gm. Nowogród (pokój z kuchnią ziemi niema)
- 14) 3-kl. szkoły powszechnej w Nowogrodzie gm. Nowogród (pokój z kuchnią, ziemi niema)
- 15) 3-kl. szkoły powszechnej w Węgiersku, gm. Nowogród (pokój z kuchnią, ziemi niema)
- 16) 3-kl. szkoły powszechnej w Osieku n/W. gm. Szpetal (pok. z kuch. 4 m. ziemi)
- 17) 3-kl. szkoły powszechnej w Zadusznikach, gm. Zaduszniki (pokój z kuch. ziemi niema)
- 18) 2-kl. szkoły powszechnej w Maliszewie, gm. Bobrowniki (pok. z kuch. ziemi niema)
- 19) 2-kl. szkoły powszechnej w Chalinie, gm. Chalin (1 pokój i 3 mor. ziemi)
- 20) 2-kl. szkoły powszechnej w Mokowie, gm. Chalin (pok. z kuch. i 3 m. ziemi)
- 21) 2-kl. szkoły powszechnej w Czarnem, gm. Czarne (pok. z kuch. ziemi niema)
- 22) 2-kl. szkoły powszechnej w Łążyńku, gm. Dobrzejewice (2 pk. z kuch. 1½ m. ziemi)
- 23) 2-kl. szkoły powszechnej w Jankowie, gm. Jastrzębie (2 pok. z kuch. i 3 m. ziemi)
- 24) 2-kl. szkoły powszechnej w Jastrzębiu, gm. Jastrzębie (2 pok. z kuch. 75 przęt ogrodu)
- 25) 2-kl. szkoły powszechnej w Suminie, gm. Kikół (pok. z kuch. i 3 ha ziemi)
- 26) 2-kl. szkoły powszechnej w Radomicach, gm. Kikół (pok. z kuch. ziemi niema)
- 27) 2-kl. szkoły powszechnej w Mysłakowo Źródła, gm. Ligowo (pok. z kuch. ziemi niema)
- 28) 2-kl. szkoły powszechnej w Obrowie, gm. Czernikowo (1 pokój, ziemi niema)
- 29) 2-kl. szkoły powszechnej w Sąciecznie, gm. Czernikowo (pok. z kuch. ziemi niema)
- 30) 2-kl. szkoły powszechnej w Krojczynie, gm. Zaduszniki (pok. z kuch. ziemi niema)
- 31) 2-kl. szkoły powszechnej w Makowiskach, gm. Ossówka (3 pok. z kuch. 4 mórg ziemi)

32) 2-kl. szkoły powszechnej w Świątkowiznie, gm. Szpetal (2 pok. z kuch. 1 mórg ziemi)

33) 2-kl. szkoły powszechnej w Jasieniu, gm. Tłuchowo (2 pok. z kuch. i 5 m. ziemi)

Wymagane są pełne kwalifikacje zawodowe, oraz nieprzerwana conajmniej 3-letnia praktyka w zawodzie nauczycielskim od chwili uzyskania pełnych kwalifikacji zawodowych. W szkołach wyżej zorganizowanych mają pierwszeństwo siły nauczycielskie, które wykażą się jednorocznym kursem nauczycielskim.

Podania należy udokumentowane należy wnosić do Rady Szkolnej Powiatowej w Lipnie w terminie do dnia 10. V. 1931 r. z powołaniem się na liczbę i datę konkursu.

Rada Szkolna Powiatowa w Bielsku Podlaskim ogłasza powtórnie konkurs na stanowisko kierownika 7-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Drohiczynie nad Bugiem.

Należy udokumentowane podania należy wnosić w drodze służbowej na ręce Inspektora Szkolnego w Bielsku Podlaskim w terminie 6-cio tygodniowym od daty ogłoszenia niniejszego.

Rada Szkolna Powiatowa pow. warszawskiego niniejszem ogłasza konkurs na stanowiska kierowników następujących szkół:

1) 4 kl. w Miłośnie Starej, gm. Wawer, 2) 4 kl. w Rakowie, gm. Skorosze — mieszkanie 2 pokoje z kuchnią, 3) 4 kl. w Brzezinach, gm. Wiązowna, 4) 3 kl. w Kosewie, gm. Pomiechowo — mieszkanie 2 pokoje z kuchnią i 1 ha. ziemi, 5) 3 kl. w Otwocku W-kim, gm. Karczew, 6) 3 kl. w Chotomowie, gm. Jabłonna, 7) 3 kl. w Zawadach, gm. Wilanów — mieszkanie 2 pokoje z kuchnią, 8) 2 kl. w Szczypiornie, gm. Pomiechowo — mieszkanie 2 pokoje z kuchnią i 3,9 ha. ziemi, 9) 2 kl. w Stanisławowie, gm. Nieporęt — mieszkanie 2 pokoje z kuchnią i 1,52 ha. ziemi, 10) 3 kl. w Łomnie, gm. Cząstków.

Rada Szkolna Powiatowa pow. warszawskiego ogłasza konkurs na posadę stałego kierownika 7 klasowej szkoły powszechnej im. Bolesława Prusa w Karczewie.

Szkoła mieści się w budynku gminnym, wraz z mieszkaniem dla kierownika składającym się z 4 pokoi z kuchnią, prócz tego do szkoły należy 1 ha 20 arów ziemi ornej.

O wymienione posady ubiegać się mogą nauczyciele z pełnymi kwalifikacjami. Pożądani są kandydaci z uzupełniającym wykształceniem zawodowym. (Instytut nauczycielski, Wyższy Kurs Nauczycielski).

Udokumentowane podania należy składać w drodze służbowej na ręce Inspektora Szkolnego pow. warszawskiego w terminie 6-io tygodniowym od daty ukazania się niniejszego ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Min. W. R. i O. P.

STANOWISKA NAUCZYCIELI W SEMINARJACH.

Kuratorjum podaje wykaz wolnych stanowisk w państwowych seminarjach nauczycielskich w okręgu szkolnym warszawskim w roku szkolnym 1931/32:

a) Nauczyciela pedagogiki w seminarjum:

1) męskim w Białymstoku, 2) męskim w Świsłoczy, 3) męskim w Płocku, 4) męskim w Siennicy, 5) na państwowych kursach nauczycielskich w Radzyminie.

b) Nauczyciela języka polskiego w seminarjum:

1) żeńskim w Grodnie, 2) męskim w Świsłoczy, 3) męskim w Nieszawie.

c) Nauczyciela matematyki w seminarjum:

1) męskim w Pułtusku, 2) męskim w Augustowie.

d) Nauczyciela historii w seminarjum:

1) męskim w Grodnie, 2) żeńskim w Łomży, 3) męskim w Łowiczu, 4) żeńskim w Wołkowysku (wraz z geografją) 5) męskim w Nieszawie.

e) Nauczyciela języka niemieckiego w seminarjum:

1) żeńskim w Grodnie, 2) żeńskim w Wołkowysku, 3) męskim w Mogielnicy Grójeckiej.

f) Nauczyciela muzyki i śpiewu w seminarjum:

1) żeńskim w Białymstoku, 2) męskim w Augustowie, 3) żeńskim w Wołkowysku.

g) Nauczyciela wychowania fizycznego w seminarjum:

1) męskim w Białymstoku, 2) męskim w Augustowie, 3) męskim w Płocku.

h) Nauczyciela przyrody w seminarjum:

1) żeńskim w Łomży, 2) męskim w Świsłoczy, 3) męskim w Nieszawie

i) Nauczyciela biologii z geografją w seminarjum:

1) męskim w Pułtusku.

j) Nauczyciela fizyki w seminarjum:

1) męskim w Świsłoczy.

k) Nauczyciela rysunków w seminarjum:

1) żeńskim w Grodnie.

l) Nauczyciela robót ręcznych w seminarjum:

1) męskim w Płocku.

m) Nauczyciela szkoły ćwiczeń przy seminarjum:

1) męskim w Mogielnicy Grójeckiej, 2) męskim w Nieszawie, 3) męskim w Płocku, 4) męskim w Siennicy, 5) żeńskim w Suwałkach.

(Nr. I. K. N. — 2474/31).

STANOWISKA NAUCZYCIELI W GIMNAZJACH.

Kuratorjum podaje wykaz stanowisk nauczycielskich wolnych od początku roku szkolnego 1931/32 w państwowych gimnazjach Okręgu Szkolnego Warszawskiego.

Nauczycieli języka polskiego:

1) w Lipnie — koed. (hum)
2) w Wołkowysku — koed. (hum)

Nauczycieli języka polskiego z językiem łacińskim:

w Pruszkowie — koed. (hum)

Nauczycieli języka łacińskiego:

1) w Łowiczu — żeńsk (hum)
2) we Włocławku — żeńsk (hum)

Nauczycieli języka francuskiego:

1) w Drohiczynie — koed. (hum)
2) we Włocławku — żeńsk (hum)

Nauczycieli języka niemieckiego:

1) w Białymstoku — im. Zygmunta Augusta — męsk (hum)
2 stanowiska

2) w Suwałkach — męsk (mp)
3) w Pruszkowie — koed. (hum)

Nauczycieli języka niemieckiego z historją:

w Mławie — męsk (hum)

Nauczycieli języka angielskiego:

w Warszawie — im. Lelewela — męsk (hum)

Nauczycieli historii:

1) w Płocku — im. Małachowskiego — męsk (hum)

2) we Włocławku — męsk (hum. mp)

3) w Suwałkach — żeńsk (hum)

Nauczycieli geografji z historją:

w Gostyninie — koed. (hum)

Nauczycieli przyrodoznawstwa:

w Ciechanowie — męsk (hum)

Nauczycieli przyrody z geografją:

1) w Pruszkowie — koed. (hum)

2) w Ostrowie Mazowieckim — koed. (hum)

Nauczycieli matematyki:

1) w Lipnie — koed. (hum)

2) we Włocławku — żeńsk (hum)

Nauczycieli matematyki z fizyką:

1) w Suwałkach — męsk (mp.)

2) w Białymstoku — im. Marszałka Piłsudskiego — męsk (mp)

Nauczycieli fizyki:

w Łomży — żeńsk (hum)

Nauczycieli chemji z fizyką:

we Włocławku — męsk (hum. mp)

Nauczycieli robót ręcznych:

w Warszawie — Władysława IV — męsk (hum)

Nauczycieli rysunków i robót ręcznych:

1) w Pułtusku — żeńsk (hum)

2) w Wołkowysku — koed (hum)

Nauczycieli rysunków:

we Włocławku — męsk (hum. mp)

Nauczycieli ćwiczeń cielesnych:

1) w Bielsku Podlaskim — koed (hum) 1 siła żeńska

2) w Suwałkach — żeńsk (hum) 1 siła żeńska

3) w Grajewie — koed. (hum) 1 siła męska 1 siła żeńska.

Kandydaci, pozostający w państwowej służbie nauczycielskiej w innych okręgach szkolnych, winni wnosić podania w drodze służbowej w terminie możliwie najkrótszym.

Osoby, ubiegające się o stanowiska nauczycielskie po raz pierwszy, względnie po przerwie w państwowej służbie nauczycielskiej winny dołączyć do podania dokumenty w oryginałach: metrykę urodzenia, dowód obywatelstwa polskiego, dowody odbytych studjów, świadectwo lekarskie, deklarację w myśl art. 5 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli o niekaralności sądowej.

Kuratorjum nie będzie rozpatrywało podań, do których będą dołączone tylko odpisy dokumentów a nie oryginały.

Podania osób, ubiegających się o posadę, będą załatwiane w terminie do trzech tygodni od chwili złożenia podania do Kuratorjum, a to celem dania możliwości kandydatom — w wypadku odmownej odpowiedzi — starania się o posadę w innym okręgu szkolnym.

65.

**SPRAWOZDANIE O STANIE SZKOLNICTWA
OKRĘGU SZKOLNEGO WARSZAWSKIEGO W PIERWSZYM
DZIESIĘCIOLECIU NIEPODLEGŁEJ POLSKI,
wygłoszone na posiedzeniu Rady Szkolnej Okręgowej
w dniu 6 marca 1929 r.**

(dokończenie)

VI.

**Stan higjeny i wychowania fizycznego w szkołach w okresie
od roku szkolnego 1922/23 do roku szkolnego 1927/28.**

Sprawozdanie

wygłoszone przez okręgowego wizytatora szkół Dr. Karola Mitkiewicza.

**Opieka higjeniczno-lekarska w szkołach średnich ogólnokształcących,
zakładach kształcenia nauczycieli i szkołach zawodowych.**

Organizacja tej opieki należy w myśl powyżej cytowanych przepisów albo do Państwa, o ile szkoła jest państwowa, albo do właściciela, o ile szkoła jest prywatna.

Jak już zaznaczyłem, w Warszawie i na całym terenie b. Kongresówki w polskich szkołach średnich za czasów rosyjskich wprowadzona została instytucja lekarzy szkolnych, rozwijająca się następnie w miarę rozwoju szkolnictwa polskiego. W roku szkolnym 1927/28 na 44 gimnazjów państwowych 43 miały opiekę higj. - lek., przyczem w 25 szkołach pracowali lekarze etatowi, w pozostałych kontraktowi. W 28 państw. zakładach kształcenia nauczycieli było czynnych w 1927/28 r. 7 lekarzy etatowych i 21 kontraktowych. We wszystkich 26 państwowych szkołach zawodowych pracowali wyłącznie lekarze kontraktowi.

Do szkół żeńskich w miarę możliwości angażowane są lekarki: w Warszawie we wszystkich szkołach żeńskich pracują lekarki, na prowincji tylko w 33% ze względu na brak lekarek w miastach prowincjonalnych.

Wszyscy lekarze etatowi obowiązani są do 15 godzin pracy tygodniowej, z obowiązkiem bywania w szkole możliwie codziennie w czasie pierwszych godzin lekcyjnych. Kontraktowych zaś obowiązuje wymiar godzin pracy tygodniowej, podany w zawieranej z nimi umowie, przyczem w myśl wskazówek Ministerstwa liczy się przeciętnie 1 godzina tygodniowo na 20 — 30 uczniów. Tak etatowych, jak i kontraktowych lekarzy szkolnych wyżej wymienionych typów szkół przy wykonywaniu ich czynności obowiązuje specjalna instrukcja, opracowana w r. 1918 przez Komisję Międzyministerjalną do spraw higjeny szkolnej. Instrukcja ta określa dość szczegółowo zakres

obowiązków lekarza szkół średnich, a także daje pewne wskazówki co do wykonywania tych obowiązków.

Stan opieki higieniczno-lekarskiej w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących, zakładach kształcenia nauczycieli i w szkołach zawodowych w okręgu bardzo się poprawił pod względem jakościowym: ogromna większość lekarzy zrosła się ze szkołą, zyskała sobie pełne zaufanie młodzieży, personelu nauczycielskiego i rodziców, a zdanie i opinia ich odgrywają nieraz decydującą rolę w różnych dziedzinach życia szkolnego.

W szkołach prywatnych stan opieki higieniczno-lekarskiej dorównywa szkołom państwowym; prawie 100% szkół prywatnych wyżej wymienionych typów posiada lekarzy szkolnych, ale niestety w wielu szkołach liczba godzin ich pracy tygodniowej jest zbyt mała, wobec czego i wyniki pracy nie są wszędzie tak dodatnie. Do szkół żeńskich prywatnych również w miarę możliwości angażuje się lekarki, które np. w Warszawie pracują we wszystkich szkołach żeńskich.

Czystość i stan zdrowia młodzieży szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych przedstawia się na ogół lepiej, niż dzieci szkół powszechnych. We wszystkich szkołach zostały wprowadzone w okresie sprawozdawczym naczynia do mycia rąk przyczem w bardzo wielu szkołach urządzono mycie rąk w wodzie bieżącej. W tym samym czasie w szeregu szkół powstały własne natryski i urządzenia kąpielowe dla użytku młodzieży. Przedewszystkiem urządzenia te istnieją we wszystkich nowowzniesionych lub z gruntu przebudowanych gmachach. W Płocku 6 szkół państwowych urządziło wspólnymi siłami przy pomocy zasiłków państwowych kąpielisko szkolne. Pozatem parę szkół przystąpiło przy pomocy państwowej lub też Koła Rodziców do urządzenia natrysków w gmachach szkolnych. Najgorzej sprawa natrysków przedstawia się w szkołach zawodowych, gdzie niema prawie nigdzie urządzeń natryskowych, a gdzie one są tak bardzo potrzebne. W miejscach, gdzie są kąpieliska publiczne, prowadzi się młodzież co pewien czas do kąpeli, chociaż zdarza się nieraz, że młodzież pod wpływem obaw rodziców o przeziębienie — stara się tych kąpeli unikać.

Z a w s z e n i e wśród młodzieży gimnazjów, seminarjów i szkół zawodowych zmniejsza się i odsetek jego jest niższy, niż u dziatwy szkół powszechnych. W r. szkolnym 1922/23 wśród młodzieży gimnazjów, seminarjów było 3,7% zawszenia, natomiast w r. szkolnym 1927/28 tylko 1,7%.

Z a p a d a l n o ś ć n a c h o r o b y z a k a ż n e młodzieży omawianych typów szkół jest niewielka, większych epidemij szkolnych w ostatnich latach nie było. Należy to zapisać w znacznej mierze na dobro sprawnie

działającej opieki higieniczno-lekarskiej w szkołach, która poza ścisłym przestrzeganiem przepisów zapobiegawczych przeciwko szerzeniu się chorób zakaźnych przez szkoły musi walczyć z lekkomyślnością i pełnym nieuświadomieniem rodziców, opiekunów, przysyłających nieraz dzieci do szkoły pomimo objawów tej lub innej choroby zakaźnej lub też zbyt wcześnie po jej przybyciu, zatajając jej charakter. Z tego też względu jednym z ważniejszych działań pracy lekarzy szkolnych jest uświadamianie z jednej strony na lekcjach higieny i w pogadankach higienicznych młodzieży, z drugiej strony rodziców i opieki domowej na konferencjach i zebraniach okresowych.

Na specjalne omówienie zasługuje g r u ż l i c a. Gruźlicę płuc czynną stwierdzono w r. szk. 1927/28 u 0,77% młodzieży gimnazjalnej i seminaryjnej gruźlicę kości i innych narządów u 0,53%, powiększenie gruczołów przyoskrzelowych u 2,6%. U młodzieży szkół zawodowych odnośnie liczby stwierdzonej gruźlicy są wyższe, gdyż ogromna większość tych szkół mieści się w dużych miastach, a młodzież ich rekrutuje się przeważnie z najuboższych sfer miejskich i wiejskich.

Oprócz gruźlicy badania indywidualne dokonywane przez lekarzy szkolnych wykazują na ogół niezadowolający stan rozwoju fizycznego młodzieży gimnazjów, seminarjów i szkół zawodowych, jak również szereg wad i cierpień. W r. szk. 1927/28 stwierdzono 10% — źle odżywianych, 39% z powiększonymi gruczołami chłonnymi zewnętrznymi, 7% — ze znacznymi skrzywieniami kręgosłupa, 5% — ze śladami krzywicy, 2,9% — z wadami serca, 0,3% — z przepuklinami, 4% — z niedrożnością górnego odcinka dróg oddechowych, 1% — z wadami wymowy, 16% — z wadami wzroku, 2% — z wadami słuchu, wreszcie 0,6% — kalek.

Po stwierdzeniu jednej z wyżej wymienionych wad lub chorób lekarz zawiadamia o tem na piśmie rodziców lub opiekunów, zalecając zwrócenie się o poradę podług specjalności, w przypadkach poważniejszych — nawet wzywa ich do siebie. Niestety z braku uświadomienia i zrozumienia konieczności jak najwcześniejszego leczenia wszelkich wad i cierpień młodzieży, nieraz opieka domowa nie zwraca uwagi na wszelkie napomnienia i zalecenia lekarza. W ciągu ostatnich jednak lat zaszła i zachodzi wciąż zmiana pod tym względem na lepsze. W całym szeregu szkół powstają organizacje rodzicielskie, rozmaite Koła Opieki i t. p., które w programie swej działalności umieszczają zabiegi i starania o zdrowie młodzieży.

Coraz więcej szkół nietylko państwowych, ale i prywatnych dzięki tym organizacjom prowadzi w czasie dużej przerwy odżywianie młodzieży, z którego ubożsi mogą korzystać za bardzo małą opłatą albo za darmo. W kilku szkołach urządzone zostały gabinety z lampami kwarcowymi, zakupionymi przez te organizacje i młodzież korzysta z naświetlań za niewielką opłatą;

szereg szkół urządza własne kolonie letnie lecznicze (w Rabce, w Ciecho-cinku), odpoczynkowe, na których oprócz płatnych miejsc jest zawsze parę bezpłatnych dla najbiedniejszych; od roku szkolnego 1927/28 parę szkół prywatnych warszawskich urządza w pobliżu Warszawy kolonie stałe t. zw. osiedla wiejskie, dokąd w ciągu roku oddzielnie klasy udają się pod kierunkiem nauczycieli na jedno lub parodniowe wycieczki przyrodnicze, geograficzne, sportowe, latem zaś te osiedla służą jako miejsce pobytu kolonij letnich. Wszystko to są bez wątpienia zabiegi, mające na celu podniesienie stanu zdrowia młodzieży, wzmoczenie odporności rozwijających się organizmów.

W akcji zapobiegawczej dużą rolę odgrywa o r g a n i z a c j a p o m o c y d e n t y s t y c z n e j, która rozwinęła się bardzo w szkołach w ostatnich latach. W roku szkolnym 1922/23 w okręgu miało zapewnioną pomoc dentystyczną 68% gimnazjów i seminarjów państwowych, w tej liczbie 45% posiadało własne gabinety. W roku szkolnym 1927/28 89% szkół ma pomoc dentystyczną — a 72% własne gabinety. Również w szkołach zawodowych państwowych organizacja pomocy dentystycznej rozwija się i obecnie młodzież z górą 50% wymienionych szkół korzysta z tej pomocy i to przeważnie na miejscu w szkole. Dentyści szkolni, jak i lekarze są etatowi i kontraktowi. Etatowi obowiązani są do 15 godzin pracy tygodniowej, kontraktowi do tylu godzin, na ile zawarli umowę, przyczem w myśl wskazówek Ministerstwa liczy się przeciętnie 1 godzinę tygodniowo na 30 uczniów.

Tak etatowych, jak i kontraktowych dentystów obowiązuje przy pracy specjalna instrukcja, na zasadzie której na początku roku szkolnego dentysta bada stan uzębienia wszystkich uczniów. Na zasadzie tych oględzin stwierdza się zwiększenie próchnicy zębów wśród młodzieży; w r. szk. 1922/23 zupełnie zdrowych zębów miało 10.3% młodzieży, w r. szk. 1927/28 — 9.44%. Zato pod wpływem częstych oględzin jam ustnych i odpowiedniej propagandy, należącej do obowiązków dentysty i lekarza, daje się stwierdzić większą dbałość młodzieży o utrzymanie w czystości uzębienia: w r. szk. 1922/23 myło zęby stale 40% młodzieży, a w r. 1927/ 8 — 80%. Na zasadzie sprawozdań rocznych przeciętnie każdy dentysta w ciągu roku przy 15 godzinach pracy tygodniowej w szkole poza zbadaniem wszystkich jam ustnych, zanotowaniem na kartach dentystycznych wyników zakłada do 400 plomb, licząc w tem uprzednie leczenie zgorzeli, zapaleń miazgi, usuwa przy znieczuleniu miejscowym 40 pni i wykonywa szereg drobnych zabiegów. Na pokrycie kosztów materiałów w myśl samowystarczalności szkolnego gabinetu dentystycznego pobiera się od młodzieży opłaty ustalone przez Ministerstwo W. R. i O. P. Za przykładem szkół państwowych poszły i szkoły prywatne, wprowadzając u siebie pomoc dentystyczną. Liczba szkół posiada-

jących własne gabinety dentystyczne wzrosła w tym okresie sprawozdawczym z 16.4 do 31%.

II. Stan wychowania fizycznego.

Ponieważ wiele zagadnień, wchodzących w zakres wychowania fizycznego młodzieży w najszerszym tych słów znaczeniu, zostało już poruszonych w pierwszej części niniejszego sprawozdania, tutaj pod wychowaniem fizycznym będą rozumiał tylko ćwiczenia cielesne.

Co do programów wychowania fiz. w rozmaitych typach szkół, różnic zasadniczych niema: w programach tych bierze się pod uwagę przede wszystkim normalny wiek młodzieży, dla której ten lub inny typ szkoły jest przeznaczony, oraz stopień usprawnienia fizycznego młodzieży, a następnie warunki, w jakich znajduje się każda poszczególne szkoła. Na ćwiczenia cielesne wogóle składają się lekcje gimnastyki, oparte o system szwedzki Linga ze zmianami, wprowadzonymi przez naczelnego wizytatora wychowania fizycznego Ministerstwa W. R. i O. P. Walerjana Sikorskiego, zabawy, gry ruchowe oraz sporty. Od 1923 roku zostały wprowadzone obowiązkowe gry ruchowe i zabawy na wolnym powietrzu w godzinach popołudniowych lub polekcyjnych. Realizacja wszelkich programów, a zwłaszcza z dziedziny wych. fiz. zależna jest od istniejących warunków. Warunki, w jakich prowadzone jest wychowanie w szkołach okręgu, chociaż znakomicie poprawiają się z roku na rok, szczególnie właśnie w ostatnich latach, niestety jeszcze w bardzo wielu wypadkach utrudniają, a niekiedy wprost uniemożliwiają należyte prowadzenie wychowania fizycznego. Istnieją bowiem duże braki pod względem sal, boisk i sił nauczycielskich.

A. Wychowanie fizyczne w szkołach powszechnych.

Najgorzej pod temi względami przedstawia się szkolnictwo powszechne. Warszawa w związku z realizacją swego budownictwa szkolnego najwięcej poprawiła te warunki. W r. szk. 1917/18 w Warszawie szkoły powszechne posiadały 3 własne budynki, w nich 3 sale gimnastyczne i 3 boiska szkolne, natomiast w roku szk. 1927/28 na 31 własnych budynków było już 28 sal gimnastycznych i 28 boisk szkolnych. W pozostałych szkołach lekcje gimnastyki odbywają się albo w salach rekreacyjnych, przystosowanych do tego celu, albo na korytarzach, albo nawet w izbach lekcyjnych, gry zaś i zabawy — na placówkach, dziedzińcach przy szkołach. Kilka szkół warszawskich nie ma zupełnie placów ani dziedzińców. Niektóre szkoły korzystają z placów do gier i zabaw urządzonych przez Ligę Szkolną Przeciwgruźliczą w paru punktach miasta i w ogrodach Raua.

W r. szk. 1927/28 Sekcja Higjeny Szkolnej zbudowała na 4 boiskach szkół powsz. tory saneczkowe celem udostępnienia działwie danych i poblis-

kich szkół sportu saneczkowego oraz rozdała szkołom 344 pary saneczek. Dzieci szkolne mogły również korzystać po niższej cenie ze ślizgawek, urządzonych przez miasto w paru punktach. Podczas ubiegłego lata staraniem Sekcji zorganizowano 3 szkoły pływania i wiosłowania dla młodzieży szkolnej. Szkoły te cieszyły się wielką frekwencją. W r. szk. 1927/28 Sekcja Higieny przystąpiła do budowy na prawym brzegu Wisły własnej przystani wioślarskiej na przydzielonej plaży. Gdy mowa o warunkach wychowania fizycznego należy zaznaczyć, że w ciągu ostatnich paru lat, przedewszystkiem w szkołach, posiadających własne budynki i sale gimnastyczne, jak również i w innych, mających wygodniejsze sale rekreacyjne, młodzież zaczęła ćwiczyć w pantoflach i kostjumach gimnastycznych.

Wreszcie i pod względem personelu nauczycielskiego warunki warszawskich szkół powszechnych uległy znacznej poprawie. W pierwszych latach istnienia szkolnictwa wśród nauczycielstwa tych szkół nie było zupełnie osób, któreby miały ukończony co najmniej roczny kurs wychowania fizycznego. Nieliczne w stosunku do istotnych ówczesnych potrzeb osoby, kończące pierwsze roczne Państwowe Kursy Wychowania Fizycznego, zajmowały stanowiska nauczycieli ćwiczeń cielesnych w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich, gdzie zapotrzebowanie osób z podobnymi kwalifikacjami było ogromne. Z drugiej strony wśród nauczycielstwa szkół powszechnych mało było wtedy osób z ukończonymi seminarjami nauczycielskimi, w których wychowanie fizyczne stało na należyтым poziomie. W miarę jednak zwiększania się zastępów osób, kończących Państwowe Kursy Wych. Fiz., Wyższy Kurs Nauczycielski (grupę śpiewu i gimnastyki), wzrastała liczba nauczycieli szkół powszechnych w Warszawie ze specjalnymi kwalifikacjami do prowadzenia ćwiczeń cielesnych. Powierzenie jednej z nauczycielek pracy instruktorskiej, oraz zaangażowanie przez Sekcję Higieny Szkolnej instruktora wychowania fiz. pozwoliło urzeczywistnić przeszkolenie dużego zastępu nauczycieli szkół powszechnych.

W szkołach powszechnych na prowincji warunki prowadzenia wychowania fizycznego przedstawiają się znacznie gorzej. W województwie warszawskim zaledwie w 5% szkół ćwiczenia cielesne odbywają się w salach gimnastycznych lub salach rekreacyjnych, w woj. białostockim w 4,9%. Sprawa własnych boisk szkolnych przedstawia się również nieszczególnie: w woj. warszawskim zaledwie 12,5% szkół posiada własne boiska lub place do gier ruchowych i zabaw, w woj. białostockim — 13%. Obie sprawy sal i boisk będą się poprawiały w miarę wznoszenia specjalnych budynków szkolnych, gdyż nawet minimalne plany budowlane uwzględniają zawsze salę rekreacyjną lub gimnastyczną, oraz większe lub mniejsze boisko przy szkole. W szkołach miejskich prowincjonalnych, posiadających salę do ćwiczeń cie-

lesnych, coraz więcej dzieci zaczyna w ostatnich czasach ćwiczyć w kostjumach gimnastycznych i pantoflach lub boso.

Liczba nauczycieli szkół powszechnych, posiadających kwalifikacje do prowadzenia ćwiczeń cielesnych, jest niewystarczającą. Z tego względu sprawa kursów wychowania fizycznego dla nauczycieli szkół powszechnych jest jedną z najważniejszych i najpilniejszych. Niezależnie od paru kursów wakacyjnych, urządzanych corocznie na terenie okręgu, niezależnie od kursu urzędzonego przez Ministerstwo W. R. i O. P. w Wągrowcu latem 1928 roku, Kuratorjum organizuje kursy instruktorskie, na których przeszkala kilkadziesiąt osób (po parę z pośród nauczycielstwa każdego powiatu), te ze swej strony podejmą następnie pracę instruktorską wśród pozostałych kolegów. Należyty poziom wychowania fizycznego w wielu seminarjach nauczycielskich, na co Kuratorjum specjalną zwróciło uwagę, sprawił, że wśród nauczycielstwa obejmującego pracę w szkołach po skończeniu tych seminarjów nauczycielskich, spotyka się osoby naogół przygotowane do prowadzenia ćwiczeń cielesnych.

B. Wychowanie fizyczne w szkołach średnich ogólnokształcących, seminarjach nauczycielskich i szkołach zawodowych.

Stan wychowania fizycznego młodzieży w szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli przedstawia się naogół lepiej, niż w szkołach powszechnych, przyczem w szkołach państwowych lepiej, niż w szkołach prywatnych. Jak już wyżej zaznaczyłem, stan wychowania fizycznego w szkole zależy od warunków, jakie szkoła posiada. Jak znacznie warunki te poprawiły się w ostatnich latach, wskazuje szereg następujących przykładów: w r. szk. 1923/24 tylko w 51,5% gimnazjów państwowych w ówczesnym Okręgu Szkolnym Warszawskim ćwiczenia cielesne prowadzone były w specjalnych salach gimnastycznych w 29,7% w salach rekreacyjnych a w 18,8% zupełnie brakowało sal do ćwiczeń. W r. szk. 1927/28 odnośne dane dla gimnazjów państwowych obecnego Okręgu Szkolnego Warszawskiego wynosiły 60%, 31,1%, 8,9%. Wyposażenie gimnastyczne sal, gdzie odbywały się ćwiczenia cielesne, również znacznie się poprawiło, gdyż w r. szk. 1923/24 sal należycie wyposażonych było 28,8%, a w r. szk. 1927/28 — 85,3%. Własne boiska lub place do gier i zabaw miało w r. szk. 1923/24 28,1% gimnazjów państwowych, w r. szk. 19 7/ 8 — 57,7%.

Ćwiczenia cielesne w państwowych gimnazjach i seminarjach nauczycielskich prowadziło w r. szk. 1923/24 tylko 65,6% osób z odpowiednimi na ówczas kwalifikacjami, w r. szk. 1927/28 — 80%. Jeżeli przyjąć pod uwagę, że w ciągu ostatnich lat podniosły się wymagania kwalifikacyjne nauczycieli ćwiczeń cielesnych i że prawie wszystkie osoby, zaliczone w 1927/28 r. szk.

do kategorii nie posiadających odpowiednich kwalifikacji, uczą już od całego szeregu lat z wynikiem dobrym, mają za sobą rozmaite kursy wakacyjne (w Poznaniu, Wągrowcu) i mogą uzyskać kwalifikacje przez zdanie egzaminów, to należy stwierdzić ogromną poprawę w przygotowaniu fachowym personelu nauczycielskiego. W początkach prawie wszystka młodzież ćwiczyła na sali w ubraniu i obuwiu zwykłym a w r. szk. 1927/28 tylko 3,5% młodzieży ćwiczyło na sali w ubraniu i obuwiu zwykłym i 11,2 — częściowo w ubraniu i obuwiu ćwiczebnym.

Na stan wychowania fizycznego młodzieży wpłynęło dodatnio wprowadzenie wyżej wymienionych obowiązkowych gier i zabaw na wolnym powietrzu, następnie zbieranie w szkołach państwowych obowiązkowych opłat na t. zw. fundusz gier ruchowych i zabaw. W r. szk. 1927/28 gry i zabawy popołudniowe prowadziły wszystkie państwowe gimnazja i seminarja oraz 40% — prywatnych. Co do opłaty, to chociaż wynosiła tylko 4 zł. rocznie od ucznia, pozwoliła jednak komisjom szkolnym, powstałym na zasadzie rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. zaspokoić cały szereg potrzeb na terenie każdej szkoły w zakresie urządzenia boisk, placów do gier ruchowych, zaopatrzenia się w przybory i sprzęty sportowe, popierania wycieczek turystyczno-krajoznawczych, prenumeraty pism sportowych, zakupu książek i broszur z dziedziny wychowania fiz. i sportów. Z przesyłanych przez szkoły rocznych sprawozdań wynika, że fundusz ten, użytkowany najzupełniej celowo, znacznie pchnął naprzód sprawę wych. fiz. w szkołach. Między innymi z tego źródła powstały w szkołach wypożyczalnie przyborów sportowych dla młodzieży szkolnej, zwłaszcza niezamożnej, nieposiadającej własnych. W r. szk. 1927/28 wypożyczalnie łyżew posiadało 32% szkół, saneczek — 24%, rakiet — 14,6%, rowerów — 5% i nart — 4%.

Część tego funduszu, przekazywana przez szkoły dopomogła Ministerstwu W. R. i O. P. do urządzenia 40 szkolnych schronisk noclegowych w miejscowościach kraju, najbardziej uczęszczanych przez wycieczki turystyczno-krajoznawcze. W tych schroniskach, zaopatrzonych w łóżka i koce, wycieczki szkolne za minimalną opłatą mogą znaleźć nocleg i wypoczynek, co bezwzględnie wpłynęło dodatnio na wzmoczenie ruchu wycieczkowego.

W b. wielu szkołach powstały kółka sportowe. Odsetek szkół, w których istniały wymienione kółka, wynosił w r. szk. 1927/28 50%. Nakazane przez Ministerstwo W. R. i O. P. od roku szk. 1924/25 urządzenie szkolnych świąt sportowych przyczyniło się również do rozbudzenia wychowania fizycznego wśród młodzieży szkolnej i stało się środkiem propagandy tego wychowania wśród najszerszych mas ludności. W r. szk. 1927/28 w „świętach sportowych” brało udział 52,2% szkół.

Wreszcie w okresie sprawozdawczym zaczęły powstawać naprzód w szkołach męskich, potem w żeńskich hufce przysposobienia wojskowego, które poza wiadomościami fachowymi dają uczestnikom duże korzyści pod względem rozwoju fizycznego. Mam tu na myśli zbiórki na wolnym powietrzu, ćwiczenia w terenie, marsze, strzelanie, a nadewszystko obozy letnie, w których młodzież spędza kilka tygodni w najlepszych dla zdrowia warunkach. W r. szk. 1927/28 hufce szkolne posiadało 16% szkół żeńskich i 77,6% szkół męskich. Również harcerstwo w ostatnich latach stało się poważnym czynnikiem rozwoju wychowania fizycznego młodzieży, gdyż w swych programach duży nacisk kładzie obecnie na ten dział. 38% szkół posiadało w r. szk. 1927/28 drużyny harcerskie.

Wszystkie powyżej przytoczone przykłady, wykazujące ogromny postęp w dziedzinie wychowania fizycznego młodzieży gimnazjów i seminarjów państwowych, odnoszą się również i do szkół prywatnych, które posiadając naogół gorsze warunki, niż szkoły państwowe, uczyniły dużo w kierunku ich naprawy.

Jeżeli w szkołach zawodowych wychowanie fiz. nie zrobiło takiego dużego postępu, jak w gimnazjach i seminarjach, to należy mieć na uwadze specjalne warunki tych szkół: programy ich są obciążone godzinami lekcyjnymi i pracą w warsztatach, pracowniach, np. w szkołach rzemieślniczo-przemysłowych młodzież obowiązuje 46 godzin pracy tygodniowej, w szkołach żeńskich — 42 godziny, przez co na ćwiczenia ciel. wprost niema czasu; następnie szkoły te nie są przygotowane do prowadzenia ćwiczeń cielesnych z powodu nieuwzględnienia ich w dotychczasowych programach i braku sal, przyrządów, boisk. Obecnie Ministerstwo zmieniło programy i przeznaczyło na ćwiczenia cielesne po 2 godz. tyg. na każdym kursie.

Należy zatem spodziewać się, że wobec tego i warunki lokalowe, oraz terenowe będą ulegały poprawie i że wkrótce i ten typ szkolnictwa pod względem stanu wychowania fizycznego dorówna innym typom.

Koniec

sprawozdania o stanie szkolnictwa okręgu szkolnego warszawskiego
 w pierwszym dziesięcioleciu.

66.

KOMUNIKATY.

Egzaminy przed Komisją Egzam. w Wilnie.

Państwowa Komisja Egzaminacyjna dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich w Wilnie ogłasza, że egzaminy dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich (naukowe, pedagogiczne i uproszczone) w okresie wiosennym b. r. odbywać się będą

od dnia 2 do 13 czerwca 1931 r. Kandydaci, którzy pragną przystąpić do egzaminów w tym okresie, winni zgłosić się w tym celu pisemnie do Komisji Egzaminacyjnej w terminie do dnia 13 maja, składając jednocześnie przepisana opłatę, która wynosi za egzamin naukowy (klauzurowy i ustny) 84 zł., za egzamin pedagogiczny 56 zł., za egzamin uproszczony 50 zł. 40 gr., za egzamin z literatury, historii i geografii polskiej przy egzaminie uproszczonym 16 zł. 80 gr. Rozkład i terminy egzaminów będą podane do wiadomości interesowanych drogą ogłoszenia w lokalu Komisji Egzaminacyjnej, (Uniwersytet, ul. Uniwersytecka 3, IIp).

Biurowe informacyjne dla spraw wycieczkowych w Gdańsku.

Na prośbę Gminy Polskiej w W. M. Gdańsku Kuratorjum zawiadamia, że biuro informacyjne Gminy Polskiej w Gdańsku, Dworzec Główny, za skromną opłatą ułatwia wycieczkom pobyt w Gdańsku i jego zwiedzanie, dostarczając przewodników, schronisk noclegowych i t. d. oraz pośredniczy w uzyskaniu zezwoleń odnośnych władz na wjazd wycieczek do Gdańska.

Do wjazdu na terytorjum W. M. Gdańska dla wycieczek zbiorowych potrzebny jest t. zw. „Wykaz zbiorowy” potwierdzony przez Komisarjat Generalny R. P. P. i przez Senat gdański. W tym celu kierownictwo zakładu, zarządzającego wycieczkę, winno sporządzić wykaz imienny uczestników wycieczki i dać go do potwierdzenia w odnośnym starostwie, że wszyscy w wykazie umieszczeni są obywatelami polskimi. Tak sporządzony i potwierdzony przez odnośne starostwo wykaz należy na kilka dni przed zamierzonym przyjazdem nadesłać do Biura informacyjnego dla spraw wycieczkowych i turystycznych w Gdańsku (Dworzec Główny, Poczta Polska), które zajmie się uzyskaniem zezwolenia na wjazd w Komisarjacie Generalnym R. P. P. i w Senacie gdańskim i tak uzupełniony wykaz odeśle odwrotnie kierownictwu szkoły.

(0.1395/31)

Mapka szlaków turystycznych w Beskidach Zachodnich.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Krakowskiego wydało mapkę szlaków turystycznych w Beskidach Zachodnich. Zawiadamiając o powyższem, Kuratorjum zwraca uwagę na to wydawnictwo, jako mogące oddać usługi przy organizowaniu wycieczek szkolnych w Beskidy Zachodnie.

Cena mapki 60 groszy.

**Prenumerata roczna Dziennika Urzędowego wynosi 6 złotych, ulgowa 3 złote
Cena numeru pojedynczego — 60 groszy. Należność należy wpłacać wyłącznie na
konto czekowe w P. K. O. Nr. 24.444 — Rada Szkolna Okręgowa Warszawska —
Administracja Dziennika Urzędowego w Warszawie.**

CENA OGŁOSZEŃ: cała strona zł. 120; — pół strony zł. 65; — ćwierć strony zł. 35.

Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, ul. Bagatela 12, Kuratorjum O. S. Warsz.

Dziennik Urzędowy wydawany jest staraniem Rady Szkolnej Okręgowej Warszawskiej

Tłoczono z polecenia Kuratora Okręgu Szkolnego Warszawskiego
w Salezjańskiej Szkole Graficznej, Warszawa, ul. ks. Siemca 6,